

พฤติกรรมการณ์พิเศษของอาจารย์พยาบาลตามการรับรู้และความคาดหวังของอาจารย์
และนักศึกษาพยาบาล ของสถาบันการศึกษานพยาบาล
ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

นางสาวนิตยา เดชะพรหม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

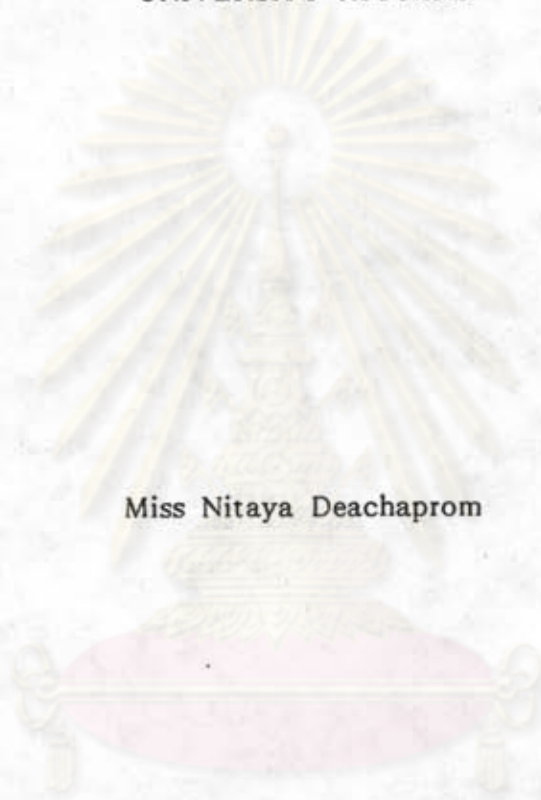
ISBN 974-576-748-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015974

TA93506A83

SUPERVISORY BEHAVIORS OF NURSING INSTRUCTORS AS
PERCEIVED AND EXPECTED BY NURSING INSTRUCTORS
AND NURSING STUDENTS IN THE NURSING SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF
UNIVERSITY AFFAIRS

Miss Nitaya Deachaprom

ศูนย์วิทยทรัพยากร
กองกลางบริหารงานมหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School

Chulalongkorn university

1989

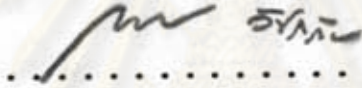
ISBN 974-576-748-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลตามการรับรู้และความคาดหวังของ
อาจารย์และนักศึกษาพยาบาล ของสถาบันการศึกษาพยาบาล ในสังกัดทบวง
มหาวิทยาลัย

โดย นางสาวนิตยา เคชะพรหม
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช
รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้แนบวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรไภย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

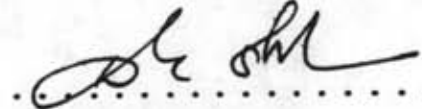
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุद्धิ เณรยอก)

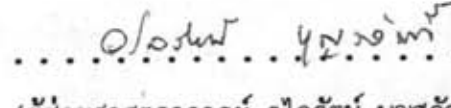
ประธานกรรมการ

.....
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช)

กรรมการ

.....
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

กรรมการ

นิเทศา เศษหระหม : พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลตามการรับรู้และความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษา
พยาบาลของสถานบันการศึกษาพยาบาลในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (SUPERVISORY BEHAVIORS OF NURSING INS-
TRUCTORS AS PERCEIVED AND EXPECTED BY NURSING INSTRUCTORS AND NURSING STUDENTS IN THE
NURSING SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE UNIVERSITY AFFARIS) อ.ที่ปรึกษา : ดร.นิพนธ์
ไทยธานี, รองศาสตราจารย์ สมคิด รัชศาสตร์, 182 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลตามการรับรู้และความคาดหวัง
ของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล ของสถาบันการศึกษาพยาบาลในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 794 ฉบับ
ไปยังกลุ่มอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลในคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 3 สถาบัน ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 782
ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.48 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบอัตราส่วนค่าเอฟ และการวิเคราะห์รายคู่โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's
test) ในการทดสอบได้ตั้งระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้และความคาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์
พยาบาลอยู่ในระดับเดียวกันทุกด้าน โดยมีการรับรู้ในด้านการวางแผนการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการดำเนินการนิเทศ
ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมากเท่ากัน ส่วนความคาดหวัง อาจารย์และนักศึกษามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลระหว่างอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลโดยส่วนรวมและ
เป็นรายด้านทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ ปรากฏว่ามีความ
แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนการเปรียบเทียบการรับรู้พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาล ตามการรับรู้ของอาจารย์พยาบาลในรายวิชา 7
รายวิชา คือ รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลเบื้องต้นหรือการพยาบาลพื้นฐาน รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอายุรศาสตร์ รายวิชาปฏิบัติการ
พยาบาลศัลยศาสตร์ รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลสูติ-นรีเวชวิทยา รายวิชาปฏิบัติการ
พยาบาลจิตเวช และรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ หรือการพยาบาลอนามัยชุมชน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และการ
เปรียบเทียบการรับรู้พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลตามการรับรู้ของนักศึกษาในรายวิชา 7 รายวิชา พบว่าโดยส่วนรวมมี
ความแตกต่างก็ไมารายวิชาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และการเปรียบเทียบโดยรายด้าน 3 ด้านคือ ด้านการวางแผน ด้านการ
ดำเนินการ และการประเมินผลการนิเทศ พบว่าในด้านการวางแผนและการประเมินผลการนิเทศบางรายวิชาไม่มีความแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลตามการรับรู้และความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษา
พยาบาลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม

NITAYA DEACHAPROM : SUPERVISORY BEHAVIORS OF NURSING INSTRUCTORS AS PERCEIVED AND EXPECTED BY NURSING INSTRUCTORS AND NURSING STUDENTS IN THE NURSING SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE UNIVERSITY AFFAIRS. THESESES ADVISOR : MR.NIBONDH THAI PANICH, Ph.D, ASSO.PROF. SOMKIT RAKSASATAYA 182 pp.

This research was aimed to compare the supervisory behaviours of nursing instructors as perceived and expected by nursing instructors themselves and also by nursing students. Seven hundred and ninety-four questionnaires were distributed to instructors and students in 3 nursing schools under the jurisdiction of the University Affairs, 782 (or 98.48 percent) were returned. The data were analyzed by means of percentage, arithmetic mean, standard deviation, T-test, F-test and paired comparison (Scheffe's test) through the computer program SPSS. In this study, the statistical significant is indicated at 0.05.

Findings: Both nursing instructors and nursing students have the same level in perceiving and expecting of nursing instructors' supervisory behaviours. While the perceiving in supervisory planning is at the highest level and the perceiving in supervisory managing and evaluating are at the same high level. Whereas the expectation of both groups of population in every variable is at the highest level. After comparing the perceiving of nursing instructors' supervisory behaviours between the instructors and students in all variables and in each variable : supervisory planning, managing and evaluating, it is found that there is difference with statistical significant at 0.05.

As comparing the perceiving among the instructors in 7 subjects: fundamental nursing medical nursing, surgical nursing, pediatric nursing obstatrical and gynecological nursing, psychiatric nursing and public health nursing, it is no significant difference. On the contrary when studying the students' perceiving of all supervisory behaviour variables in those 7 subjects, there is significant difference in some subjects. As comparing in each variable : planning, managing and evaluating, there is significant difference in planning and evaluating within some subjects.

Conclusion : There is statistical significant difference between nursing instructors perception and nursing students perception of supervisory behaviors at the level of 0.05.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและชั้นนาระดับสูง
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต *for lab=work*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Ph.D. Somkit Raksasataya*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Ph.D. Nibondh Thai Panich*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช, รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยได้สำเร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด อุทรานันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด อาจารย์สวัสดิ์ จงกล ที่ได้กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำ ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ ณ สถาบันแห่งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน และ รองศาสตราจารย์ สาคร พุทธิพนวน ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ช่วยตรวจแก้ไข และปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ และนักศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทุก ๆ ท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณมันทนา สุวิทย์วงศ์ และ คุณศรีนวล เคชะพรหม ที่ได้ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร

นิตยา เคชะพรหม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมุติฐานของการวิจัย	5
แนวเหตุผลของสมมุติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	8
วิธีดำเนินการวิจัย	10
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
แนวคิดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษา	16
แนวคิดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการพยาบาล	23
จุดมุ่งหมายในการนิเทศการพยาบาล	26
การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์	27
กระบวนการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล	30
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาพยาบาล	31
จุดมุ่งหมายของการศึกษากาศปฏิบัติหรือการฝึกปฏิบัติ	31
การนิเทศและการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล	32
ทักษะในการนิเทศ	35
หน้าที่ของครูปฏิบัติการคลินิกในการนิเทศทางคลินิก	38
วิธีการและแนวทางการสอนทางคลินิก	39

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
หน้าที่รับผิดชอบของอาจารย์หรือครูประจำชั้นผู้ป่วย	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	59
การนำเสนอผลการวิจัย	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	112
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	112
วิธีดำเนินการวิจัย	112
สรุปผลการวิจัย	113
อภิปรายผลการวิจัย	118
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	133
บรรณานุกรม	135
ภาคผนวก	140
ประวัติผู้วิจัย	182

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์และนักศึกษา จำแนกตามสัดส่วนและตามสถาบันการศึกษา	51
2 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่เป็นอาจารย์และนักศึกษาคามรายวิชา	52
3 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด และอัตราส่วนร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน	56
4 แสดงจำนวนแบบสอบถาม แบ่งตามรายวิชาที่ส่งทั้งหมด และอัตราส่วนร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน	57
5 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรที่เป็นอาจารย์นิเทศก์ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา การเข้ารับการศึกษาหรืออบรมวิชาการนิเทศการศึกษาหรือการนิเทศการพยาบาล รายวิชาที่รับผิดชอบในการนิเทศ ประสมการณ์ในการนิเทศ จำนวนนักศึกษาที่รับผิดชอบเฉลี่ยจำนวนชั่วโมงที่ทำการนิเทศต่อสัปดาห์ เฉลี่ยจำนวนชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีต่อภาคการศึกษาของอาจารย์พยาบาล	63
6 แสดงจำนวนและร้อยละของงานในหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ (นอกเหนือจากงานสอนและงานนิเทศ)	67
7 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของนักศึกษา จำแนกตามชั่วโมงที่ฝึกปฏิบัติงาน และจำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่ทำการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน	69
8 พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลด้านการวางแผนการนิเทศตามการรับรู้และความคาดหวังของอาจารย์พยาบาล	71
9 พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลด้านการดำเนินการนิเทศ ตามการรับรู้และความคาดหวังของอาจารย์พยาบาล	73
10 พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลด้านการประเมินผลตามการรับรู้ที่เป็นจริงและความคาดหวังของอาจารย์พยาบาล	77
11 พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลด้านการวางแผนการนิเทศตามการรับรู้ที่เป็นจริงและความคาดหวังของนักศึกษาพยาบาล	79

ตารางที่ (ต่อ)	หน้า
12 พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลด้านการวางแผนการนิเทศตามการรับรู้ที่เป็นจริงและความคาดหวังของนักศึกษาพยาบาล.	79
13 พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลด้านการประเมินผลตามการรับรู้และความคาดหวังของนักศึกษาพยาบาล.	85
14 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลด้านการวางแผนการนิเทศตามการรับรู้และความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล. .	87
15 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลด้านการดำเนินการนิเทศตามการรับรู้หรือที่เป็นจริงของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล.	89
16 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลด้านการประเมินผลการนิเทศตามการรับรู้หรือที่เป็นจริงของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล. . . .	93
17 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลด้านการวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศตามการรับรู้ที่เป็นจริงของอาจารย์พยาบาลและนักศึกษาพยาบาลตามรายด้านและโดยส่วนรวม 3 ด้าน.	95
18 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลโดยส่วนรวม 3 ด้าน ตามการรับรู้ของอาจารย์ จำแนกตามรายวิชา 7 รายวิชา.	96
19 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลโดยส่วนรวม 3 ด้าน ตามการรับรู้ของอาจารย์ในรายวิชา 7 รายวิชา.	97
20 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลในด้านการวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ จำแนกตามการรับรู้ของอาจารย์ในรายวิชา 7 รายวิชา.	98
21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลในด้านการวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ ตามการรับรู้ของอาจารย์ในรายวิชา 7 รายวิชา. . .	100
22 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลโดยส่วนรวม 3 ด้าน ตามการรับรู้ของนักศึกษา จำแนกตามรายวิชา 7 รายวิชา.	101

ตารางที่ (ต่อ)	หน้า
23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการณ์เทศของ อาจารย์พยาบาลโดยส่วนรวม 3 ด้าน ตามการรับรู้ที่เป็นจริงของนักศึกษา พยาบาลในรายวิชา 7 รายวิชา.	102
24 ค่าสถิติทดสอบความแตกต่างพฤติกรรมการณ์เทศของอาจารย์พยาบาลรวม 3 ด้าน ตามการรับรู้ที่เป็นจริงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาต่าง ๆ 7 รายวิชา เป็นรายคู่โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ.	103
25 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการณ์เทศของอาจารย์พยาบาลในด้านการวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ จำแนกตามการรับรู้ของ นักศึกษาพยาบาลในรายวิชา 7 รายวิชา.	105
26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการณ์เทศของอาจารย์ พยาบาล ในด้านการวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผล การนิเทศ ตามการรับรู้ที่เป็นจริงของนักศึกษาระหว่างรายวิชา 7 รายวิชา.	106
27 ค่าสถิติทดสอบความแตกต่างพฤติกรรมการณ์เทศของอาจารย์พยาบาลด้านการ วางแผนการนิเทศ ตามการรับรู้ที่เป็นจริงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาต่าง ๆ 7 รายวิชา.	107
28 ค่าสถิติทดสอบความแตกต่างพฤติกรรมการณ์เทศของอาจารย์พยาบาลด้านการ ประเมินผลการนิเทศ ตามการรับรู้หรือที่เป็นจริงของนักศึกษาพยาบาลในราย วิชาต่าง ๆ 7 รายวิชา.	109
29 จำนวนและร้อยละของวุฒิการศึกษาของอาจารย์นิเทศก์.	147
30 แสดงจำนวนและร้อยละของงานบริหารระดับภาควิชาของอาจารย์นิเทศก์ งานวิชาการ งานวิจัย งานบริการวิชาการ งานบริการห้องสมุด งานที่ปรึกษา กิจกรรมนักศึกษาและอื่น ๆ.	148
31 แสดงจำนวนและร้อยละของงานบริหารระดับคณะ จำแนกตามงานวิชาการ งาน วิจัย งานบริการวิชาการ งานบริการห้องสมุด งานที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา และอื่น ๆ.	148